

УДК 338.1: 656.02

**О.Репак, аспірант**

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

Науковий керівник: Д.Дмитрів, канд.техн.наук, доц.

## **ВПЛИВ ЗОВНІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА НА ЕФЕКТИВНІСТЬ АТП, ЗАДІЯНИХ У МІЖНАРОДНИХ ВАНТАЖНИХ ПЕРЕВЕЗЕННЯХ**

**O. Repak - postgraduate student**

Ternopil Ivan Puluj National Technical University, Ukraine

Supervisor: D.Dmytriv Ph.D, Assos Prof.

## **THE INFLUENCE OF THE EXTERNAL ENVIRONMENT ON THE EFFICIENCY OF RTEs IN INTERNATIONAL FREIGHT TRANSPORTATION**

Міжнародні автомобільні перевезення вантажів є одним з ключових секторів транспортної галузі, який формує логістичні ланцюги постачання експортно-імпортних операцій. Від ефективності роботи цього напрямку перевезень вантажів в значній мірі залежить функціонування багатьох галузей економіки України. Особливо важливого значення, цей сектор набув у сучасних умовах воєнного стану в Україні, оскільки більшість вантажів військового призначення доставляється від наших іноземних партнерів саме автомобільним транспортом.

Ефективність функціонування вітчизняних автотранспортних підприємства (АТП), задіяних в перевезенні вантажів в міжнародному сполученні у значній мірі залежить від впливу чинників зовнішнього середовища. Тому, з метою підвищення ефективності міжнародних автоперевезень, постає завдання виділення тих факторів зовнішнього середовища, які найбільше впливають на неї. Фактори впливу зовнішнього середовища, які впливають на ефективність міжнародних автомобільних перевезень доцільно розділити на фактори позитивного і фактори негативного впливу [4, С. 186].

До факторів позитивного впливу на ефективність автомобільних перевезень вантажів в міжнародному сполученні належать:

- 1) інтеграція автотранспортної системи України до міжнародних транспортних коридорів Європейського Союзу та транзитного сполучення Китаю з ЄС;
- 2) програма «Шляхи Солідарності», що передбачає розробку та запровадження проектів, які покращують транспортне сполучення між ЄС та Україною;
- 3) проект “Відкритий кордон”, який передбачає збільшення пропускної спроможності пунктів пропуску на українсько-польському кордоні. Назараз збільшена кількість смуг для вантажівок з 4 до 10 на пункті пропуску «Краківець — Корчова» та запрацював новий пункт пропуску «Мальховіце – Нижанковичі» [1];
- 4) угода про лібералізацію перевезень з України, за якої, українським перевізникам спростили перетин кордонів з країнами ЄС, зокрема [2]:
  - скасовано дозволи на двосторонні та транзитні перевезення до країн ЄС;
  - виключено зупинку експорту українських товарів через пункти пропуску;
  - власників українських водійських прав звільняють від вимоги мати міжнародні права;
- 5) конвенція про процедуру спільного транзиту, яка дає можливість перевозити вантажів до інших країн-учасників за одним транзитним документом.

Серед факторів, які негативно впливають на ефективність міжнародних автомобільних перевезень вантажів слід віднести:

- 1) війна з російською федерацією, яка призводить до руйнувань об’єктів автотранспортної та енергетичної інфраструктури України, зокрема:

- щоденні обстріли території України руйнують автошляхи, АТП, склади та знищують вантажний автопарк;
- зруйновано найбільший нафтопереробний завод в Україні, що викликало дефіцит пального;
- обстріли об'єктів енергетичної інфраструктури спричинили перебої у роботі серверів пунктів пропуску, що призвело до утворення багатокілометрових черг вантажівок;
- блокування морських портів, змусило перенаправляти значну частину експортної сільськогосподарської продукції, що вивозилась морським шляхом, на автотранспорт що призвело на перевантаження автомобільних пунктів пропуску.

2) блокування польськими перевізниками і фермерами автомобільних пунктів пропуску (перекриття польськими перевізниками, пункту пропуску «Ягодин-Дорогуськ» у вересні 2022 року, призвела до збитків українських перевізників у розмірі 1,5 млн. євро [3]);

3) заборона імпорту української агропродукції до Польщі, Словаччини, Угорщини, Румунії та Болгарії.

З метою мінімізації негативних впливів зовнішнього середовища та максимального використання позитивних факторів впливу на ефективність міжнародних автомобільних перевезень вантажів на державному рівні, доцільно:

- систематизувати показники динаміки автомобільних перевезень вантажів в міжнародному сполученні;
- збільшити пропускну спроможність автомобільних пунктів пропуску;
- обладнати місткі стоянки вантажівок перед пунктами пропуску;
- побудувати логістичні хаби в західній Україні;
- забезпечити прозорість та ефективність роботи митних служб;
- сприяти налагодженню роботи сервісних служб, що оформлюють супровідні документи на міжнародні перевезення.

Триваюча війна, призводить до постійних руйнувань автотранспортної інфраструктури України та блокада польськими перевізниками автомобільних пунктів пропуску вимагає систематичного вживання заходів, направлених на зменшення негативних наслідків зовнішнього середовища.

### **Література**

1. Асоціація міжнародних автомобільних перевізників України: веб-сайт. URL: <http://www.asmap.org.ua> (дата звернення 10.10.2023).
2. Волинець Л.М. Лібералізація міжнародних автомобільних перевезень – новий імпульс розвитку транспортної галузі. *Економіка транспортного комплексу*. 2021. Вип. 37. С. 161–176.
3. Державна митна служба України. URL: <https://customs.gov.ua> (дата звернення 11.11.2023)
4. Дмитрів Д., Дмитрів О., Гавриляк Я. Підвищення економічної ефективності міжнародних вантажних автомобільних перевезень (на прикладі підприємств Тернопільської області). *Соціально- економічні проблеми і держава*. 2021. Вип. 2 (25). С. 184-192. URL: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2021/21ddvpto.pdf>